

OSLO BYFOGDEMBETE

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

ero@bld.dep.no

Deres referanse

201104560- /EROFJS

Vår referanse

12-006331ADM-OBYF

Dato

9. mars 2012

Høring om endringer i gjeldsordningsloven mv.

Oslo byfogdembete viser til høringsbrevet av 5. desember 2011 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet samt til telefonsamtale 5. mars 2012 med seniorrådgiver Egil Rokhaug om fristforlengelse.

Vi har følgende bemerkninger til de enkelte punkter i høringsnotatet:

Pkt. 4 Gjeldsforhandling for personer bosatt utenfor Norge

Bakgrunn

I hørings svar av 28. februar 2009 fremholdt Oslo byfogdembete at spørsmålet om søknader om gjeldsordning fra utenlandsboende reiste en rekke problemstillinger. Departementet har nå utredet spørsmålet nærmere og har uttalt at det bør stilles noe strengere åpningsvilkår for denne gruppen enn for innenlandsboende. Begrunnelsen for forslaget er at mange utenlandsboende har alvorlige og uløste gjeldsproblemer og antas å oppfylle de øvrige vilkårene for å komme inn under gjeldsordningsloven.

Kontrollmulighet

En forutsetning for at det skal kunne gis gjeldsordning vil etter forslaget til ny formulering av gjeldsordningsloven § 1-4 fjerde ledd bokstav a) være at "det er ubetenkelig med hensyn til sakens opplysning."

En gjeldsordning er et inngrep i den rett og de muligheter kreditor har til å inndrive den gjeld debitor har til ham. For at ordningen ikke skal komme i miskreditt må kreditorene og samfunnet for øvrig føle seg rimelig sikre på at ordningen bygger på korrekte og dokumenterbare opplysninger om skyldnerens situasjon. Det er store forskjeller landene imellom både når det gjelder opplysninger som eksisterer om privatpersoners inntekter og formue og i hvilken grad disse opplysningene er tilgjengelige for andre. Mange land mangler registre med positiv troverdighet, slik at kontrollmulighetene er svært begrensede. Vi advarer

---

Postadresse

Postboks 8003 Dep., 0030 Oslo

Sentralbord

22 99 92 00

Saksbehandler**Bankgiro****Organisasjonsnummer**

974713578

Kontoradresse

Oslo tinghus, C.J. Hambros plass 4, Oslo

Telefaks

22 99 93 00

Telefon**Ekspedisjonstid**

08.00-15.45 (08.00-15.00)

Internett/E-post

www.domstol.no/obyf
oslo.byfogdembete@domstol.no

derfor mot å etablere ordninger hvor namsmyndighetene vil måtte forskjellsbehandle skyldnere som bor i forskjellige land ut i fra slike hensyn.

At en skyldner ikke må møte personlig verken hos namsmannen eller ved behandling av eventuell tvungen gjeldsordning i tingretten, vil etter vår oppfatning i betydelig grad svekke muligheten til å få saken tilstrekkelig opplyst. Muligheten for namsmannens hjembesøk hos skyldner for å besiktige bolig og få et inntrykk av levestandard, er viktig for å få et korrekt grunnlag for vurdering av skyldners livssituasjon og behov for gjeldsordning. Vi har også flere eksempler fra denne domstol hvor vesentlige opplysninger i saken først er kommet fram i rettsmøter.

Namsmyndighetene har få - om noen mulighet til å søke i utenlandske registre - og vil måtte bygge på opplysninger fra skyldner. Etter vår oppfatning vil det kunne være ekstremt utfordrende å få kontrollert om skyldners opplysninger i søknaden og i eventuell korrespondanse er riktige. Det er mulig at dette vil kunne endre seg i fremtiden når det gjelder registre i EU- EØS- området, men neppe for mer fjerntliggende land. Opplysninger som ikke kan kontrolleres vil åpenbart medføre fare for misbruk. Ordninger inngått på grunnlag av uriktige faktiske opplysninger vil kunne bringe gjeldsordningsinstituttet i vanry og til ubegrunnede tap for kreditorene.

Selv om kriteriet "ubetenkelig med hensyn til sakens opplysning" favner vidt og kan føre til avslag i de fleste saker, finner Oslo byfogdembete det vanskelig å støtte forslaget. Det er her tale om å etablere en generell ordning som etter vårt syn vil være svært krevende ikke minst når det gjelder å få opplyst sakene. Ressursbruken vil bli meget stor. I denne sammenheng bør det også sees hen til at det er tale om en ordning som skal opprettes for å bistå et relativt lite antall personer som finner det byrdefullt å flytte tilbake til Norge (eller Norden) for å få gjeldsordning.

Konsekvenser av forslaget om adgang for utenlandsboende til å søke gjeldsordning

Dersom det innføres adgang for utenlandsboende til å søke om gjeldsordning bør søknadene behandles av Namsfogden i Oslo som har bred erfaring med tvangsfullbyrdelsessaker overfor personer bosatt i utlandet. Utenlandssakene vil by på mange rettslige og faktiske utfordringer og må påregnes å bli ressurskrevende. I følge høringsdokumentene har mange utenlandsboende gjeldsproblemer. Dersom det tas utgangspunkt i samme forholdstall som i Norge, vil det kunne føre til omkring 270 flere søknader pr år til Namsfogden i Oslo.

Oslo byfogdembete antar at norske kreditorer vil være skeptiske til å inngå frivillig gjeldsordning med utenlandsboende. Dersom skyldner ikke kommer til en frivillig gjeldsordningsavtale med kreditorene, vil han kunne begjære tvungen ordning overfor retten. Det vil medføre at antall tvungne gjeldsordningssaker i Oslo byfogdembete vil øke.

Vi har de senere årene sett en vesentlig økning i antallet gjeldsordningssaker, som i stor grad er ressurskrevende. De sakene det nå er tale om med utenlandsboende vil bli ytterligere ressurskrevende. Det må påregnes at saksbehandlingen vil ta lenger tid, også på grunn av postgang til andre land. Sakene vil omfatte personer som ikke snakker norsk og hvor oversettelse vil by på større vansker enn for innlandsboende. Vi får i tillegg utfordringer når rettens avgjørelser skal forkynnes.

Ved iverksettelsen av en eventuell lovendring må det forventes å komme et vesentlig større antall saker som har bygget seg opp i påvente av en regelendring.

Andre spørsmål:

Vi er noe usikre på forslaget om å innføre straffebestemmelser. Det vises spesielt til at forslaget kun gjelder pågang i utlandet og at det ikke synes å omfatte gjeldsordningsperioden.

Pkt. 5 Fellesnordisk anerkjennelse av gjeldsordningssaker

Oslo byfogdembete er positiv til at det utarbeides et regelverk om fellesnordisk anerkjennelse av avgjørelser i gjeldsordningssaker, slik som foreslått i "Nordisk gældssanering".

Det bemerkes at behovet for adgang til å søke fra utlandet vil svekkes dersom det blir adgang til å søke om gjeldsordning i de andre nordiske land.

Pkt. 6 Lokalisering av gjeldsordningssaker hos utpekte namsmenn

Oslo byfogdembete er enig i forslaget om å kanalisere sakene etter gjeldsordningsloven til særskilte namsmenn og slutter seg til departementets begrunnelse. Ut fra hensynet til å opparbeide og opprettholde kompetanse samt effektiv saksavvikling er det ønskelig med et visst volum av saker.

I følge forslaget til § 2-7 første ledd nytt tredje punktum skal "Saken sendes til tingretten for den kommunen der skyldneren bor". I høringsnotatet på side 17 er det uttalt at en kanalisering av gjeldsordningssakene trolig "bør suppleres av en bestemmelse om hvilken domstol namsmannen bør høre under i de forskjellige saker". Vi er enig i dette. Etter vår oppfatning tilsier hensynet til kompetanse og effektivitet at også antallet tingretter som behandler gjeldsordningssaker blir begrenset.

Pkt. 7 Standardiserte livsoppholdssatser ved gjeldsordning og tvangsfullbyrdelse (utleggstrekk)

Oslo byfogdembete støtter forslaget om at det etableres forskriftshjemler for satsene for livsopphold for utleggssaker og gjeldsordningssaker og at satsene samordnes. Det er uheldig med de store variasjonene vi ser i dag, og som fremstår som tilfeldig forskjellsbehandling.

Vi anser det som ønskelig at satsene er likest mulig for de to sakstypene. Det er ingen grunn til at en person som er under gjeldsordning og som blir fri for all gjeld etter fem år, skal ha det romsligere i disse fem årene enn den som betaler ned på gjelden sin over både 10 og 15 år.

Videre ser vi det som positivt at satsene knyttes opp mot satsene for barnebidrag. Satsene bør også kunne dekke noen uforutsette utgifter uten at det er behov for å endre gjeldsordningen. Vi mener derfor at det er gunstig at satsene er noe høyere enn det Statens Institutt for Forbruksforskning ser som nødvendig for å ha en akseptabel levestandard over en femårsperiode.

Etablering av standardiserte livsoppholdssatser ved utleggstrekk etter tvangsfullbyrdelsesloven og gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, vil ut fra størrelsen på den standardsats som er foreslått i pkt. 7.4.4. i arbeidsgruppens rapport, medføre problemer i en overgangsfase.

Dette gjelder særlig i gjeldsordningssaker da den foreslåtte satsen ligger betydelig under den satsen som i dag benyttes i slike saker. Det må fastsettes et skjæringsstidspunkt for når den nye satsen skal tas i bruk etter at bestemmelsen om den nye satsen er trådt i kraft.

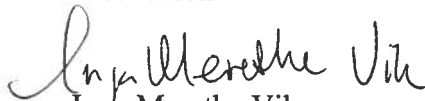
Dersom dette skjæringspunktet settes til innsendelsen av søknad om gjeldsforhandling, må man regne med at det i en periode frem til ikrafttredelsestidspunktet, vil bli en økning av søknader om gjeldsordning. Søkerne vil høyst sannsynlig prøve å bli omfattet av de gamle livsoppholdssatsene. Dette må likevel være en bedre ordning enn at et tidspunkt i namsmyndighetenes behandlingsprosess blir avgjørende, så som beslutning om åpning av gjeldsforhandling eller en senere avgjørelse om gjeldsordning. Hvis innsendelsestidspunktet legges til grunn som avgjørende, vil søkeren så tidlig som mulig få klarhet i hvilken sats som kommer til anvendelse. Vi ser det som klart mer ugunstig at det for saker som er inne til samtidig behandling, er uavklart hvilken sats som vil bli brukt, noe som til en viss grad vil bero på tempoet i namsmyndighetenes saksbehandling.

Vi ser også en særlig problemstilling knyttet til de saker som er inngått etter gjeldsordningsloven § 4-2, tredje ledd, tredje punktum (Oslo-modellen) hvor skyldneren har rett til å sette av den til enhver gjeldende sats for livsopphold. Vi vil foreslå at livsoppholdssatsene i disse sakene "låses" til det nivået de lå på i 2011, som er tilsvarende nivået for 2010. Hvis de nye vesentlig lavere satsene skal gjelde inngåtte ordninger, frykter vi at flere ordninger vil bli misligholdt. Så vidt vesentlige endringer til ugunst for skyldnere, bør i hvert fall varsles i forkant. Dette vil innebære merarbeid for namsmyndighetene.

For de sakene som har faste betalingsplaner mener vi det ikke bør gjøres endringer.

Dersom allerede inngåtte gjeldsordninger blir endret, bør hovedregelen etter vår oppfatning være at man i endringssaken legger til grunn de nye satsene for livsopphold. Fordi inngåtte gjeldsordninger kan spenne over et vidt spekter av frivillige avtaler og tvungne ordninger, bør det imidlertid åpnes for at livsoppholdet i slike endringssaker kan fastsettes innenfor noe romsligere rammer.

Med hilsen

Inga Merethe Vik
sorenskriver